

Loppersum, 2 juli 2024

Aan de staatssecretaris Herstel van Groningen
De heer E. van Marum
Ministerie van BZK
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Geachte heer van Marum, beste Eddie,

Vandaag ben je benoemd tot staatssecretaris voor Herstel van Groningen. De gaswinning uit het Groningenveld is beëindigd. De Parlementaire Enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen (PEAG) heeft op 24 februari vorig jaar een lijvig en grondig onderzoeksrapport gepresenteerd, waarvan de hoofdconclusie luidt dat de overheid stelselmatig de belangen van de inwoners van het gebied heeft verwaarloosd. Dit heeft geleid tot onveiligheid, schade aan gebouwen en bedrijven, gezondheidsschade aan mensen, inclusief kinderen, en een verlies aan vertrouwen in de overheid. Om die reden heeft Nederland een ereschuld aan Groningen en Noord-Drenthe, aldus de commissie.

Het vorige kabinet heeft in haar reactie *Nij Begun* op 25 april vorig jaar vijftig maatregelen geformuleerd om de versterking te versnellen, de schadeafhandeling milder, menselijker en makkelijker te maken, het vertrouwen te herstellen en de ereschuld in te lossen. Geen eenvoudige taakstelling waar jij nu voor staat. Immers, de maatregelen moeten nog verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden, terwijl de verwachtingen in het gebied hoog zijn.

De Groninger Bodem Beweging heeft in de afgelopen jaren meegedacht en vanuit onze gebieds- en dossierkennis adviezen gegeven aan overheden, inclusief de voorgaande ministers en staatssecretaris, en aan de uitvoeringsorganisaties. Dat blijven wij graag doen en om die reden willen we je een aantal aandachtspunten meegeven.

Met voorrang uitwerken van de maatregelen in Nij Begun

Vijftig maatregelen benoemde het kabinet vorig jaar. Vijftig maatregelen om de versterking te versnellen, de schadeafhandeling milder, menselijker en makkelijker te maken, het vertrouwen te herstellen en de ereschuld in te lossen. Aan vele daarvan wordt hard gewerkt om ze tot uitvoering te krijgen. Belangrijk is dat de inwoners van dit gebied de effecten van deze maatregelen gaan merken. Belangrijk, omdat verwachtingen, nee: de hoop is gewekt dat lange schadeprocedures en moeizame versterkingstrajecten vlot getrokken zouden worden en dat het rijk de belofte om Groningen en Noord-Drenthe een generatielang op sociaal en op economisch gebied te ondersteunen omzet in daden. Tot nu toe merken de inwoners er weinig van in hun persoonlijke situatie. Dát gewijzigd krijgen is de belangrijkste opgave op dit moment.

De volgende punten hangen hiermee samen.

Leg de nadruk van de maatregelen op de kern van het gebied en bij de meest gedupeerden

In de kern van het gebied, grofweg boven het Groningenveld, zijn de effecten van de gaswinning en van het falende overheidsbeleid het grootst. Het is dan ook niet meer dan terecht dat de effecten van de maatregelen van Nij Begun vooral neerslaan in dit kerngebied.

Voor zover de maatregelen nu vorm hebben gekregen is dat niet per definitie het geval. Om een concreet voorbeeld te noemen: Bij schadeafhandeling is de causaliteitsvraag tot een bedrag van € 60.000 niet meer aan de orde wanneer voor de optie daadwerkelijk herstel wordt gekozen. Maar *juist* in de kern van het gebied worden de grootste schades aangetroffen, tot ver boven dit grensbedrag. Daar worden meerdere schades vaak 'opgespaard', om te voorkomen dat men telkens weer in een procedure en in de rommel zit, of wordt een schademelding nagelaten omdat het huis toch versterkt moet worden. Bovendien zijn in de kern van het gebied in het verleden vele evidente aardbevingsschades afgewezen. Dat wordt nu niet rechtgezet, want eerder afgewezen schades worden niet alsnog vergoed of kosteloos hersteld binnen daadwerkelijk herstel. Anderzijds strooit het IMG met geld d.m.v. (aanvullende) vaste vergoedingen, velen buiten de kern ontvangen zonder moeite bedragen op de rekening. Dat is niet milder, niet menselijker en wellicht alleen makkelijker voor het IMG.

Nadruk op de kern van het gebied geldt wat ons betreft voor het gehele *Herstel Groningen*, niet alleen voor schade en versterking, maar ook verduurzaming, sociale agenda en economische agenda. In de kern van het gebied dient immers meer hersteld te worden. Aan gebouwen, aan sociale en economische schade en achterstanden en aan mensen.

Geen herschikking van de governance

Er is geen discussie meer over het feit dat het handelen van de overheid in ruime mate heeft bijgedragen aan de negatieve gevolgen van de gaswinning. Enerzijds kwam dit door aanvankelijk negeren en vervolgens te laat en inadequaat handelen. Maar het is mede verergerd door telkens weer aanpak, organisatie, procedures en normen te veranderen. Het heeft geleid tot vertragingen en grote verschillen. Zie bijvoorbeeld PEAG-conclusie 8 over de effecten daarvan op de versterking.

Geen deur tot deur aanpak

Precies dat is wat wij vrezen met de momenteel door Berenschot in onderzoek c.q. ontwikkeling zijnde 'één overheid aanpak', beter bekend als de *deur-tot-deur aanpak*. In onze notitie d.d. 10 mei 2024 (bijlage) hebben wij uitgebreid gemotiveerd waarom deze aanpak geen goede weg is en welk alternatief we wél voor ogen hebben, namelijk een verdere uitbouw en intensivering van de dorpenaanpak. Daarmee wordt o.i. hetzelfde doel bereikt zonder dat dit leidt tot grote vertraging.

Veiligheid voorop!

De versterkingsoperatie is gestart als noodzakelijke operatie om de onveiligheid van grote aantallen woningen in dit gebied tegen te gaan. Met de vermindering van en inmiddels met het stoppen van de gaswinning uit het Groningenveld neemt de seismische dreiging af. Niettemin is er nog steeds sprake van een significante kans op een beving zwaarder dan die van Huizinge in 2012. Het mag dus niet zo zijn dat de urgentie van versterking ten koste gaat van nieuwere beleidsdoelen, zoals verduurzaming. Versterking moet absolute prioriteit blijven hebben en de operatie moet zo snel als realistisch mogelijk is afgerond worden. Andere beleidsdoelen moeten desnoods daar tijdelijk voor wijken.

Trillingstool afschaffen

De trillingstool is, zoals je uit eigen ervaring als contra-expert weet, tot op heden te vaak ingezet als middel om het bewijsvermoeden a priori te weerleggen. De tool vormde hiermee een van de grote pijnpunten in het schadedossier. De PEAG is hier uitgebreid op ingegaan en heeft de onjuiste inzet van de tool bevestigd. Het kabinet heeft in Nij Begun toegezegd de inzet van de trillingstool te beëindigen (maatregel nr. 3). Niettemin staat de trillingstool, althans het onderliggende model van Bommer, nog steeds op de kaart bij het IMG als middel om schades te beoordelen. De motivering is

nu dat de tool wordt ingezet om de gedupeerde te helpen. Die motivering kunnen wij niet volgen en we dringen er dan ook op aan de tool per onmiddellijk af te schaffen.

Kleine gasvelden dicht

In de communicatie van overheidswege wordt ronduit gesteld dat de gaswinning in Groningen beëindigd is. Dat is echter allerm minst het geval en daarom een onjuiste boodschap. De gaswinning uit het Groningenveld is beëindigd, maar de gaswinning uit de kleine velden in Groningen gaat gewoon door. Sterker, enkele velden waaronder Warffum, staan op het punt een nieuwe winningsvergunning te krijgen. Voor de bewoners op en rond die velden is het pijnlijk telkens weer te horen dat de gaswinning is beëindigd. Zij ondervinden negatieve effecten van de gaswinning uit die kleine velden, soms in combinatie met het Groningenveld. Wij pleiten voor een beëindiging van de gaswinning uit alle velden in Groningen en Noord-Drenthe.

Economische agenda, verzeker participatie/zeggenschap van de inwoners

In aanbeveling 11 adviseert de PEAG te luisteren naar de signalen van de bewoners en belanghebbenden bij de uitwerking van de ereschuld aan Groningen. Opvallend is dan ook dat een vergelijkbaar proces als bij de formulering van de Sociale Agenda tot nu toe ontbreekt bij de Economische Agenda. Vooralsnog lijkt dit een onderonsje van de traditionele partijen bij dergelijke trajecten. Wij adviseren hierop in te grijpen en de betrokkenen te overtuigen dat betrekken van de burgers en maatschappelijke organisaties een wezenlijk onderdeel moet vormen bij het samenstellen van de economische agenda. Per slot van rekening heeft Nederland een ereschuld aan de bewoners van dit gebied en moeten zij dus in ieder geval directe medezeggenschap hebben.

Wij wensen je veel succes. Binnenkort gaan wij graag met je in gesprek om onze adviezen en meer te bespreken.

Met vriendelijke groet,

Coert Fossen
Voorzitter Groninger Bodem Beweging

Bijlage notitie Deur-tot-deur aanpak d.d 10 mei 2024 (GBB-24-510-Deurtotdeur.pdf)